

Секція 2: Банківська справа

ПАСЬ ЯРИНА ІВАНІВНА

*аспірант кафедри банківського і страхового бізнесу
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

При розбудові ефективного бізнесу актуальним питанням виступає дотримання принципів, які б сприяли його розвитку. Принципи управління бізнесом – це правила, положення та норми, які спрямовані на забезпечення стабільності та ефективного розвитку суб'єкта господарювання, і повинні базуватися на нормах права. Крім того, вони повинні відповідати законам суспільства, економіки і бізнесу та виступати керуючим початком.

Основними принципами бізнесу, згідно Декларації Ко, яку прийняли у 1994 р. у швейцарському місті Ко є [1, с. 45]:

- 1) відповідальність бізнесу: від блага акціонерів до блага його основних партнерів;
- 2) економічний та соціальний вплив бізнесу: до прогресу, справедливості та світового співтовариства;
- 3) етика бізнесу: від букви закону до духу довіри;
- 4) повага до правових норм;
- 5) підтримка багатосторонніх торгівельних стосунків;
- 6) турбота про навколишнє середовище;
- 7) уникання протизаконних дій.

Розглянувши вищевказані принципи бізнесу звертаємо увагу на те, що дані принципи зосереджені на моральних принципах, а ключовими елементами тут є справедливість, етика, турбота про навколишнє середовище, повага. Ми не заперечуємо необхідність цих елементів у

веденні бізнесу, проте не слід забувати про основне завдання бізнесу – прибуток. Принципи бізнесу також повинні бути направлені на прибутковість, розвиток та ефективне управління.

Загалом, “бізнес – це діяльність спрямована на отримання прибутку шляхом виробництва та реалізації певної продукції та послуг”, а “управління бізнесом – це управління комерційними та господарськими організаціями” [2, с. 74]. Принципи управління бізнесом містять правила відповідно до яких повинна створюватися ціла система управління.

В економічній та науковій літературі існує багато підходів щодо визначення принципів управління бізнесом. Для порівняння, ми розглянули підходи наукових шкіл, а саме класичної та американської наукової школи менеджменту [3, с. 25], які наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Принципи управління бізнесом класичної та американської наукових шкіл менеджменту

Класична наукова школа менеджменту		Американська наукова школа менеджменту	
Принципи управління бізнесом			
1	Розподіл праці	1	Управління обертається навколо людини
2	Повноваження та відповідальність	2	Оскільки управління пов’язане з інтеграцією людей в їх загальному підприємстві, воно глибоко вкоренилося в культурі
3	Дисципліна	3	Управління повинно забезпечувати прості, чіткі і єдині завдання
4	Єдиноначальство	4	Підприємство та кожен його член повинні розвивати свої потреби і можливість їх задоволення
5	Підпорядкованість інтересів	5	Підприємство повинно будуватися на комунікації між робітниками і їх індивідуальній відповідальності
6	Єдність дій	6	Необхідні різні засоби для оцінки здоров’я і діяльності підприємства
7	Винагорода персоналу	7	Результат досягається лише за межами підприємства
8	Централізація		
9	Порядок		
10	Справедливість		
11	Стабільність персоналу		

12	Ініціатива	
13	Корпоративний рух	

Як видно з таблиці 1, підходи наукових шкіл направлені на “людський фактор”, тобто на роботу персоналу і визначають управління як самостійну сферу. Проте необхідно розглянути принципи управління бізнесом з позиції забезпечення економічної ефективності. До таких принципів належать [4, с. 2]:

- 1) принцип організаційної відповідності – форма організації повинна бути такою аби полегшити прийняття рішень, а також контроль за їх виконанням;
- 2) принцип поєднання політики, стратегії та цілей – вони повинні бути чітко та просто сформульовані, взаємопов’язані і взаємообумовлені один одним, щоб дозволити приймати ефективні рішення щодо забезпечення розвитку бізнесу;
- 3) принцип володіння достатньою кількістю достовірних даних, які необхідні для підтримки зв’язків управлінців високого та низького рівнів діючих підрозділів банку;
- 4) принцип гнучкості – здатність банку змінювати свої цілі в залежності від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, тобто коригування цілей відповідно до змінних обставин.

Дані принципи управління бізнесом, на нашу думку, є універсальними оскільки направлені на ефективне функціонування та розвиток. Проте, розглянувши та співставивши принципи, ми виявили, що для забезпечення ефективної діяльності їх недостатньо. Важливими принципами ефективного управління бізнесом повинні бути: спрямування діяльності на отримання прибутку, економічний розвиток та забезпечення конкурентоспроможності на ринку.

Принципи управління бізнесом визначають організаційну поведінку суб’єкта господарювання, рішення які приймаються, прийнятні результати

діяльності, формують уявлення про цільові ринки споживачів, визначають слабкі місця, джерела прибутків та конкурентів. Вони повинні бути простими, відомими та зрозумілими у використанні, постійно доводиться практикою і перевірятися.

Література:

1. Пелех Ю. В. Етика ділових відносин : навч. посіб. / Ю. В. Пелех. – К.: Кондор, 2008. – 365 с.
2. Нечаюк Л. І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент : навч. посіб. / Л. І. Нечаюк, Н. О. Телеш. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 348 с.
3. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія / О. В. Раєвнева. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 496 с.
4. Яценюк А. Обґрунтування принципів і стандартів банківського регулювання і нагляду / А. Яценюк // Вісник Української академії банківської справи. – 2003. №1. – С. 1-6.